วารสารภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย
ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม-กรกฎาคม พ.ศ. 2568)

ความหมายของคำว่า “วัยรุ่น”: จากภาษากำหนดความคิด สู่ความคิดกำหนดภาษา

วิภาวี ฝ้ายเทศ[1]

รับบทความ 03 พฤษภาคม 2568 แก้ไขบทความ 29 พฤษภาคม 2568 ตอบรับ 19 มิถุนายน 2568

บทคัดย่อ

ความเป็นวัยรุ่นได้รับการกำหนดตามช่วงอายุ ลักษณะทางกายภาพตามธรรมชาติ ลักษณะทางจิตวิทยา และบทบาทหน้าที่ทางสังคม ทั้งนี้ คนในสังคมมักจะรับรู้และกล่าวถึงวัยรุ่นที่มีลักษณะจำเพาะของวัยอย่างเป็นเรื่องปกติธรรมดา โดยไม่ตั้งคำถามย้อนไปว่าคำว่า “วัยรุ่น” เกิดเป็นคำศัพท์อย่างเป็นทางการในเอกสารไทยตั้งแต่เมื่อใด และมีปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมใดที่เป็นเหตุในการสร้างตัวตนของวัยรุ่นขึ้นมาในสังคมไทย บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะเผยให้เห็นว่า คำว่า “วัยรุ่น” เริ่มต้นใช้กันอย่างแพร่หลายในประวัติศาสตร์ช่วงที่มีนโยบายการพัฒนาประเทศไทยให้ทันสมัยแบบชาติตะวันตก บริบทสังคมวัฒนธรรมดังกล่าวมีส่วนสร้างอัตลักษณ์ความเป็นวัยรุ่นด้วยปฏิบัติการทางวาทกรรมของสถาบันสังคมต่าง ๆ และความหมายของอัตลักษณ์ที่สร้างขึ้นนั้นยังคงมีอิทธิพลต่อระบบคิดในสังคมไทยเกี่ยวกับความหมายของคำว่า “วัยรุ่น” ในเวลาต่อมา กล่าวคือ เมื่อมีการใช้คำนี้เป็นคลังเก็บความหมายที่สร้างมโนทัศน์ร่วมของคนในสังคมเกี่ยวกับวัยรุ่น ในขณะเดียวกันความหมายของคำนี้ก็ยังคงเชื่อมโยงกับวาทกรรมในประวัติศาสตร์ด้านการพัฒนาการศึกษาแบบตะวันตก ความนิยมในการบริโภคสินค้าวัฒนธรรมตะวันตก และมาตรการรักษาความสงบเรียบร้อยของรัฐ ที่มีบทบาทในการสร้างความหมายของวัยรุ่นมาตั้งแต่ยุคเริ่มแรก คำว่า “วัยรุ่น” จึงเป็นกรณีตัวอย่างที่เน้นให้เห็นความสำคัญของการสืบค้นความเป็นมาของคำที่เกิดจากปฏิบัติการทางวาทกรรม ซึ่งช่วยอธิบายความเป็นจริงทั้งจากมุมของแนวคิด “ภาษากำหนดความคิด” และ “ความคิดกำหนดภาษา” เพราะปรากฏการณ์ทั้งสองยังมีความสัมพันธ์กันอยู่ตราบใดที่สถาบันสังคมยังคงต้องธำรงรักษาอำนาจทางวาทกรรมของตนไว้

คำสำคัญ: ความหมายของคำว่าวัยรุ่น, ภาษากับความคิด

---

[1] รองศาสตราจารย์ สาขาวิชานิเทศศาสตร์ดิจิทัล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อีเมล wipaweef24@gmail.com

The Signification of the term "Youth": From Language Determining Thought to Thought Determining Language

Wipawee Fivetes[1]

Received 03 May 2025; revised 29 May 2025; accepted 19 June 2025

Abstract

Youth is often defined by age, physical nature, psychological characteristics, and social roles. People in society normally perceive and describe youth as having specific characteristics of this age group, without questioning when the word "youth" officially appeared as a vocabulary in Thai documents, and what socio-cultural factors influence the formation of youth identity in Thai society. This article, therefore, aims to reveal that the term "youth" began to be widely used in history during the period of the policy of modernizing Thailand in a Western way. Such socio-cultural contexts have contributed to the construction of youth identity through the discursive practices of various social institutions, and the signified identity has continued to influence the cognition of people in Thai society about the term "youth" later on. As the term has been used as a stock of meaning for creating the common concept of youth in society, its meaning is still linked to historical discourses on the development of Western education, the popularity of Western cultural products, and the state's measures to maintain peace and order, which have played a role in creating the signification of youth since the beginning. The term "youth" is a case that emphasizes to trace the origin of a term that arises from discursive practices, which can yield the description for the concepts of "language determining thought" and "thought determining language",

[1] Associate Professor, Digital Communication Arts Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Email: wipaweef24@gmail.com

as the both phenomena are still related as long as social institutions must maintain their discursive power.

Keywords: The Signification of the Word “Youth,” Language and Thought

บทนำ

วัยรุ่น เป็นกลุ่มประชากรที่มีการศึกษาวิจัยเป็นจำนวนมากในหลากหลายสาขาวิชา และมีหลากหลายมิติ แต่เมื่อตั้งคำถามว่า คำว่า “วัยรุ่น” ที่หมายถึงช่วงต่อจากวัยเด็กก่อนถึงวัยผู้ใหญ่นั้น เป็นคำที่ไม่ปรากฏชัดว่าเป็นคำศัพท์ที่เริ่มใช้กันในสังคมไทยตั้งแต่เมื่อใด กล่าวคือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นมักศึกษาโดยยึดตามนิยามที่รับรู้กันโดยทั่วไปในสังคมนิยามจากพจนานุกรม หรือนิยามจากแหล่งอ้างอิงอย่างเป็นทางการอื่น ๆ เช่น ตำรา พระราชบัญญัติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ เอกสารโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนของรัฐ

ในการวิเคราะห์ตัวบทข่าว วรรณกรรม ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ซึ่งเป็นสื่อวัฒนธรรมเพื่อค้นหาภาพสะท้อน ภาพตัวแทนความเป็นจริง หรือความหมายของวัยรุ่นนั้น หากพิจารณาในด้านประวัติศาสตร์ร่วมด้วยก็จะพบว่า กลุ่มบุคคลที่เรียกว่า “วัยรุ่น” เป็นผลผลิตจากปฏิบัติการทางวาทกรรมของสถาบันสังคมอันเป็นต้นทางของการสร้างความหมายเกี่ยวกับวัยรุ่นในตัวบท ซึ่งสามารถอธิบายได้ถึงอำนาจที่วางกรอบแนวคิดเมื่อมีการผลิตซ้ำเกี่ยวกับวัยรุ่นสังคมไทยว่าในตัวบทต่าง ๆ ควรกล่าวถึงหรือไม่ควรกล่าวถึงวัยรุ่นอย่างไร การนำเสนอความหมายเกี่ยวกับวัยรุ่นในแต่ละสถานการณ์หรือในแต่ละรูปแบบของตัวบทควรเป็นเช่นไรภายในบริบททางสังคมวัฒนธรรมของไทย ทั้งนี้ เมื่อคนในสังคม สั่งสมประสบการณ์จากการรับรู้ความหมายของคำว่า “วัยรุ่น” ร่วมกันอย่างมีทิศทาง ตามวาทกรรม ก็เกิดเป็นมโนทัศน์ร่วมที่ทำให้คำนี้มีนัยทางสังคมและมีความหมายเชิงค่านิยม อยู่ในความคิดคำนึงของคนในสังคมอย่างต่อเนื่อง

บทความนี้จึงมีข้อเสนอเบื้องต้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของ “ที่มา” และ “ที่ไป” ของคำว่า “วัยรุ่น” ในการตีความตัวบทเกี่ยวกับวัยรุ่นว่า วัยรุ่นมี “ที่มา” จากการใช้อำนาจของสถาบันสังคมในการกำหนดตัวตนของวัยรุ่นขึ้นมาโดยใช้ศัพท์บัญญัติประกอบความหมายผ่านการแสดงความรู้ของสถาบันสังคมต่าง ๆ การศึกษาความหมายของวัยรุ่น

ในตัวบทจะสรุปออกมาเช่นไรนั้น ควรวิเคราะห์ด้วยว่าใครหรือสถาบันใดได้ประโยชน์จากความหมายนั้นตามประวัติศาสตร์ของคำนี้ด้วย ในยุคที่เริ่มต้นใช้คำว่า “วัยรุ่น” เป็นคำศัพท์บริบททางสังคมวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับการสร้างวาทกรรมอย่างเด่นชัด ได้แก่ การพัฒนาการศึกษาแบบตะวันตก ความนิยมในการบริโภคสินค้าวัฒนธรรมตะวันตก และมาตรการรักษาความสงบเรียบร้อยของรัฐ ทั้งนี้เพื่อกำหนดวิธีบริหารจัดการทางสังคมและวัฒนธรรมกับคนในกลุ่มนี้

ส่วนการศึกษาถึง “ที่ไป” ก็คือ เมื่อความหมายเกี่ยวกับวัยรุ่นงอกงามขึ้นตามที่มีการผลิตซ้ำลงในตัวบทต่าง ๆ ภายใต้อำนาจของวาทกรรม และคนในสังคมก็ได้สั่งสมความหมายอยู่ในระบบความคิดผ่านกาลเวลาที่ได้รับรู้และตีความข่าวสารเกี่ยวกับวัยรุ่น ทำให้เกิดเป็นมโนทัศน์ร่วมของคนในสังคมเกี่ยวกับคำว่า “วัยรุ่น” ซึ่งผู้ใช้ภาษากับผู้รับสารสามารถเข้าใจความหมายของคำนี้ร่วมกันได้โดยง่ายทั้งความหมายตรงและความหมายนัยประหวัด เนื่องจากสถาบันสังคมที่เป็นส่วนหนึ่งของบริบททางสังคมวัฒนธรรมในการสื่อสารได้คอยผลักดันความหมายของคำนี้ในตัวบทภาษาอย่างต่อเนื่อง

การศึกษาวิเคราะห์ความหมายของตัวบทที่กล่าวถึงวัยรุ่นหรืออุปมาอุปไมยโดยยกความเป็นวัยรุ่นเข้ามาเปรียบเทียบ จึงควรพิจารณาถึงที่มาหรือประวัติศาสตร์ในการสร้างตัวตนให้กับวัยรุ่นและการสืบทอดความหมายเกี่ยวกับวัยรุ่นเพื่อการธำรงรักษาอำนาจทางวาทกรรมของสถาบันสังคมที่มีต่อวัยรุ่นด้วย เพราะจะทำให้สามารถนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับความคิดที่มีปัจจัยเกี่ยวข้องได้อย่างกว้างขวาง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับความคิด ในกรณีความหมายของคำว่า “วัยรุ่น” ที่เกิดจากปฏิบัติการทางวาทกรรมในอดีตของสถาบันสังคมต่าง ๆ เพื่อสร้างตัวตนทางสังคมของวัยรุ่นขึ้นมา และความหมายนั้นได้รับการสั่งสมเป็นมโนทัศน์ร่วมของคนในสังคมไทยที่ส่งผลต่อการใช้ภาษาในการกล่าวถึงวัยรุ่นหรือความเป็นวัยรุ่นในเวลาต่อมา

แนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

แนวคิดในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับความคิดในกรณีความหมายของคำว่า “วัยรุ่น” ในสังคมไทยประกอบขึ้นจากสามแนวคิดหลัก ดังนี้

1. การประยุกต์ระเบียบวิธีแบบโบราณคดีวิทยาแห่งความรู้ของฟูโกต์

ฟูโกต์ (Foucault) นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสผู้เสนอแนวคิดที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาเกี่ยวกับวาทกรรมเป็นจำนวนมาก กล่าวไว้ว่า “วาทกรรม” เป็นระบบของภาษาตัวแทนที่มีกฎเกณฑ์และการปฏิบัติทางสังคมคอยสร้างความหมายต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นมาได้จากเนื้อหาหรือสาร ฟูโกต์สนใจวาทกรรมที่มีความหมายแตกต่างกันในแต่ละบริบททางประวัติศาสตร์ ระเบียบวิธีการศึกษาทางโบราณคดีของฟูโกต์ (Foucault's archaeological method) จึงเป็นการศึกษาถึงที่มาและที่ไปของความนึกคิด หรือความรู้ที่สัมพันธ์กับโครงสร้างอำนาจ ในสังคมแต่ละยุคสมัย โดยวิเคราะห์กฎเกณฑ์และโครงสร้างของวาทกรรมด้วยการมองหาแบบแผนที่สม่ำเสมอของวาทกรรมที่ปรากฏอยู่ในตัวบทและภาคปฏิบัติการทางสังคมแบบต่าง ๆ เพื่อตอบคำถามว่าวาทกรรมเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างความรู้ อำนาจ และจริยธรรมของสังคมในแต่ละยุคสมัยอย่างไร เพราะสิ่งเหล่านี้มีผลต่อความคิดและการปฏิบัติของคนในลำดับต่อมา (กาญจนา แก้วเทพ 2561: 59)

ระเบียบวิธีการศึกษาแบบโบราณคดีวิทยาแห่งความรู้มองว่ามนุษย์เป็นเพียงผลผลิตของวาทกรรม เมื่อระบบตรรกะและชุดความคิดในแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นรากฐานของวิชาเศรษฐศาสตร์ ภาษาศาสตร์ และชีววิทยาในช่วงศตวรรษที่ 17-19 นั้น แปรเปลี่ยนไปในแต่ละห้วงเวลา แบบแผนของความรู้นั้น ๆ ก็เปลี่ยนไปด้วย ฟูโกต์จึงเสนอว่ามนุษย์ไม่ใช่องค์ประธานที่กำหนดประวัติศาสตร์ของสรรพสิ่ง ตรงข้ามความเป็นมนุษย์ได้รับการประกอบสร้างขึ้นโดยเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนผ่านทางสังคมและผลผลิตของสถาบันทางสังคม ความเป็นตัวตนของมนุษย์ผลิตขึ้นมาจากโลกทางสังคมและแปรเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา ฟูโกต์เป็นผู้เผยให้เห็นการสถาปนาความเป็นตัวตนของมนุษย์ ซึ่งมีลักษณะภววิสัย (objective) โดยกระบวนการนี้เป็นกระบวนการขุดคุ้ยความรู้เช่นเดียวกับวิธีการสืบวงศาคณาญาติ ด้วยการขุดคุ้ยให้เห็นส่วนประกอบต่าง ๆ ของความรู้ เช่นเดียวกับการ

ขุดค้นทางโบราณคดีซึ่งทำการประมวลหลักฐานเกี่ยวกับมนุษย์จากแหล่งและยุคสมัยต่าง ๆ ให้เป็นชุดความรู้ที่เป็นระบบเพื่อสร้างคำอธิบายเกี่ยวกับมนุษย์ สำหรับฟูโกต์แล้ววาทกรรมก็เหมือนวัตถุสิ่งของในชั้นดิน กล่าวคือก่อตัวขึ้นและดำรงอยู่ภายใต้เงื่อนไขทางประวัติศาสตร์แบบหนึ่ง ๆ แต่ละวาทกรรมต่างเป็นผลผลิตของสภาวการณ์เฉพาะเจาะจงที่มีเงื่อนไขการดำรงอยู่เฉพาะตัว (เบญจวรรณ อุปัชฌาย์ 2561: 13-14)

แนวคิดดังกล่าวของฟูโกต์ทำให้เกิดมุมมองในการศึกษาเกี่ยวกับคำว่า “วัยรุ่น” ว่า หากจะทำการศึกษาเชิงวิพากษ์วาทกรรมที่สร้างความหมายให้กับวัยรุ่นผ่านปฏิบัติการทางภาษา ก็ต้องขุดคุ้ยให้ทราบถึงบริบททางสังคมในยุคสมัยต่าง ๆ อันประกอบไปด้วยอำนาจของสถาบันสังคมที่รับรองและควบคุมความหมายของคำว่า “วัยรุ่น” ให้ตอบสนองในทางที่ดีต่อบทบาทหน้าที่และผลประโยชน์ของสถาบันสังคมด้วย

ด้วยเหตุที่คำว่า “วัยรุ่น” ปรากฏเป็นคำศัพท์ในช่วงที่เร่งพัฒนาเศรษฐกิจสังคมไทยเข้าสู่ยุคสมัยใหม่และเปลี่ยนแปลงสังคมจากเกษตรกรรมมาเป็นอุตสาหกรรมในยุคสงครามเย็น บทความนี้จึงเสนอให้พิจารณาถึงประวัติศาสตร์ของจัดประเภทบุคคลเป็นวัยรุ่น และให้ตระหนักด้วยว่าความหมายของคำว่า “วัยรุ่น” มีพัฒนาและแปรเปลี่ยนได้ตลอดช่วงเวลาหลายสิบปี โดยแม้จะเป็นการเลื่อนไหลหรือขยายความหมายไปตามการใช้ภาษาของคนในสังคมก็จริง แต่บทบาทในการสร้างชุดความรู้เกี่ยวกับวัยรุ่นของสถาบันสังคมยังคงอยู่ เนื่องจากสถาบันสังคมต่าง ๆ มีหน้าที่สำคัญในการสร้างและธำรงรักษาความรู้ต่าง ๆ ให้คงอยู่ในสังคมต่อไป (จิรเวทย์ รักชาติ 2560: 64)

ในการขุดค้นทางโบราณคดีย่อมมีการสืบสาววงศาคณาญาติให้ทราบความเกี่ยวเนื่องในมิติต่าง ๆ ของบรรพชนกับทายาทปัจจุบัน การศึกษาเชิงโบราณคดีของการสร้างความหมายก็เป็นไปในทำนองเดียวกัน กล่าวคือ ความหมายของคำว่า “วัยรุ่น” ในยุคแรกเริ่มยังคงเป็นส่วนหนึ่งที่กำหนดทิศทางความหมายทางสังคมของคำว่า “วัยรุ่น” ใช้กันในปัจจุบัน เนื่องจากความหมายที่เกิดจากปฏิบัติการทางวาทกรรมเกี่ยวกับวัยรุ่นในยุคเริ่มแรกทำให้วัยรุ่นกลายเป็นประเภทของบุคคลที่มีอยู่จริงด้วยการกำกับของคำในภาษาและได้กลายเป็นคลังที่เก็บสะสมความหมายทางสังคมของวัยรุ่นในยุคต่อ ๆ มาให้เพิ่มพูนจากการตอกย้ำความหมายเดิมหรือเพิ่มเติมความหมายใหม่ตามอำนาจของสถาบันสังคมที่สถาปนา

ความรู้เกี่ยวกับวัยรุ่นไปตามบริบทของยุคสมัย และสถาบันสังคมก็ผลักดันความรู้นั้นให้มีอิทธิพลต่อสังคมผ่านการใช้ภาษาตามวงจรของการสร้างวาทกรรมกระแสหลักในสังคม

2. แนวคิดภาษากำหนดความคิด

จากการสืบสาวที่มาของคำว่า “วัยรุ่น” พบว่าเกี่ยวพันกับการกำหนดให้เป็นกลุ่มประชากรของประเทศไทยที่มีตัวตนขึ้นมาอย่างชัดเจน และมีบทบาทหน้าที่ประจำกลุ่มสังคมตามทิศทางการพัฒนาประเทศให้ทันสมัยตามวาทกรรมการพัฒนาประเทศด้วยระบบทุนนิยมอุตสาหกรรมอย่างชาติตะวันตก โดยวัยรุ่นตามวาทกรรมมิใช่แค่ลักษณะทางกายภาพและทางจิตใจของวัยแรกรุ่นที่เป็นการเติบโตของเด็กเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์เท่านั้น ในระยะแรกที่มีวาทกรรมเกี่ยวกับวัยรุ่นขึ้นมาในสังคม มีการใช้คำเรียกขานว่า “วัยรุ่น” ในเอกสารประเภทสารคดีและตำราวิชาการอยู่บ้าง และในที่สุดก็มีการบัญญัติคำว่า “วัยรุ่น” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานอย่างเป็นทางการ กล่าวได้ว่า ภาษาเป็นสิ่งที่สถาบันสังคมใช้กำหนดความคิดของคนไทยว่ามีวัยรุ่นอยู่ในสังคม โดยภาษาเข้ามาเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดความจริงและชุดความรู้ที่สถาบันสังคมต่าง ๆ ผลิตขึ้นมาเกี่ยวข้องกับคนกลุ่มนี้ อันเป็นจุดมุ่งหมายของปฏิบัติการทางวาทกรรม

ทัศนะที่เล็งเห็นว่าวาทกรรมของสถาบันต่าง ๆ ที่เป็นบริบทสังคมวัฒนธรรมมีบทบาทในการกำหนดความเป็นจริงเกี่ยวกับมนุษย์โดยปฏิบัติการทางภาษานั้น เป็นแนวคิดที่ตั้งคำถามภาษาที่ใช้เปลี่ยนแปลงสังคมเข้าสู่ยุคสมัยใหม่ คือ แนวคิดหลังโครงสร้างนิยม (post-structuralism) ที่ไม่ได้พยายามค้นหาความหมายของสรรพสิ่งในลักษณะที่หยุดนิ่งตายตัว โดยมีมนุษย์เป็นผู้กระทำการต่อสรรพสิ่งเฉกเช่นปรัชญาที่ยึดมนุษย์เป็นศูนย์กลาง แต่แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมกลับค้นหารูปแบบและกระบวนการของภาษาที่กระทำต่อสรรพสิ่ง แม้กระทั่งตัวตนของมนุษย์เอง จนก่อให้เกิดความหมายขึ้นมามากกว่า ซึ่งนับว่าเป็นการสร้างญาณวิทยาชุดใหม่ ซึ่งแตกต่างจากความคิดก่อนหน้าที่เชื่อว่ามนุษย์สร้างสังคมมาสู่ความคิดที่ว่าระบบสังคมต่างหากที่สร้างมนุษย์ นักคิดคนสำคัญคือ ฟูโกต์ ผู้ไม่เชื่อว่ามนุษย์นั้นมีอำนาจในการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียกแทนชื่อคน สัตว์ และสิ่งของเพื่อส่งผ่านความคิดของตนเอง ตลอดจนเป็นตัวแทนความจริง (representative) ที่ตายตัว

อย่างตรงไปตรงมา แต่กลับมองว่าภาษาคือกระบวนการสร้างสัญญะและเป็นการใช้อำนาจรูปแบบหนึ่งในการสร้างถ้อยแถลง (statement) ผลิตซ้ำความหมายและคุณค่าให้แก่มนุษย์และสังคมด้วยการตอกย้ำและปิดกั้นความเชื่อบางประการ กระทั่งชุดของถ้อยแถลงนั้นกลายเป็นความรู้ ความจริง เข้าครอบงำสังคมแห่งนั้น ด้วยเหตุนี้ ภาษาจึงไม่มีความหมายในตัวเองแต่อย่างใด ที่เราคิดว่าภาษามีความหมาย เนื่องจากสังคมให้การรับรองว่าเป็นจริง แท้จริงแล้วภาษาไม่ได้เป็นสื่อกลางในการสื่อสาร แต่คืออำนาจที่ก่อรูปวาทกรรม (discursive practice) เพื่อชูเอกลักษณ์ให้แก่บางสิ่ง ขณะเดียวกันก็สร้างความเป็นอื่นให้กับบางสิ่งต่างหาก (Foucault 1994 อ้างถึงใน เบญจวรรณ อุปัชฌาย์ 2561: 12)

ด้วยเหตุที่ความหมายของสรรพสิ่งมิได้มีลักษณะที่หยุดนิ่ง ตายตัว จากการผลิตซ้ำความหมายและคุณค่าให้แก่มนุษย์และสังคมผ่านการใช้ภาษา ความหมายของ “วัยรุ่น” จากช่วงแรกเริ่มที่มีการสร้างความหมายให้สังคมตระหนักว่ามีวัยรุ่นเป็นองค์ประกอบสำคัญของสังคมสมัยใหม่เฉกเช่นเดียวกับชาติตะวันตก เมื่อผ่านกาลเวลามาถึงในยุคปัจจุบัน ย่อมมีการยอมรับข้อตกลงใหม่ ๆ ภายในบริบทสังคมวัฒนธรรมที่มีสถาบันสังคมต่าง ๆ เพิ่มพูนความหมายเกี่ยวกับวัยรุ่นมากขึ้น แต่ความหมายที่เคยประกอบสร้างตัวตนของวัยรุ่นในช่วงเริ่มแรกก็ยังเป็นพื้นฐานอยู่โดยอาจมิได้รับการตระหนักถึง

3. แนวคิดความคิดกำหนดภาษา

ผลจากการสร้างความหมายให้กับคำว่า “วัยรุ่น” โดยมีสถาบันสังคมต่าง ๆ มารองรับและสร้างความหมาย ทำให้สิ่งที่เรียกว่า “วัยรุ่น” ไม่ใช่คำในภาษาที่ไร้เดียงสา แต่เป็นระบบความสัมพันธ์ทางสังคมชุดหนึ่งที่กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบเฉพาะแบบหนึ่งให้กับบุคคลที่เรียกว่า “วัยรุ่น” และผู้ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับ “วัยรุ่น” การใช้ภาษาพูดถึง “วัยรุ่น” ก็เท่ากับว่าเรายอมรับในมาตรฐานสังคมชุดหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับสิ่งนั้นด้วย (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร 2556: 24) เมื่อคำนี้ได้รับความหมายจากสถาบันสังคมที่เป็นองค์ประกอบหลักของการดำรงอยู่ของโครงสร้างสังคมอย่างยาวนาน คำว่า “วัยรุ่น” หรือลักษณะของวัยรุ่นก็ย่อมได้รับการผลิตเป็นชุดความคิดให้แก่คนในสังคมอย่างต่อเนื่องผ่านตัวบทที่ได้รับอิทธิพลจากวาทกรรม ดังแนวคิดของแดริดา (Derrida 1976: 9)

ที่กล่าวว่า การเขียนตัวบทในฐานะวาทกรรม มิใช่เป็นเพียงการจารึกภาพหรือตัวอักษรลงไปแทนความคิดเท่านั้น แต่ยังมีอำนาจควบคุมเบ็ดเสร็จว่าสิ่งที่เขียนนั้นจะเป็นไปได้หรือไม่ ไม่ว่าจะในทางการกีฬา ทางทหาร หรือทางการเมือง ซึ่งมีฐานะเป็นเทคนิคในการรักษาอำนาจในขอบเขตของแต่ละวงการ ซึ่งก็รวมถึงวงการวิชาชีพผู้สื่อข่าวที่มีวาทกรรมรับรองอำนาจของภาษาที่ใช้อยู่ด้วย ซึ่งก็หมายความว่าผู้เขียนข่าวเองก็ต้องยอมรับที่จะทำงานภายใต้การควบคุมของวาทกรรมที่มีอิทธิพลต่อวิชาชีพของตนเอง นอกจากนี้ แดริดายังเสนออีกว่าการใช้อำนาจและความชอบธรรมในการเขียนไม่ได้มาจากตัวคนพูด แต่มาจากวาทกรรมที่ผู้เขียนรับมาใช้และต้องพูดตามกฎเกณฑ์ของวาทกรรมจึงจะมีผล (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร 2556: 148, 153)

เมื่อนิยามคำว่า “วัยรุ่น” เป็นที่เข้าใจถึงการมีอยู่และบทบาทหน้าที่ของกลุ่มสังคมที่ก้าวเข้าสู่วัยหนุ่มสาวจนเป็นเรื่องปกติธรรมดาแล้ว ความหมายของวัยรุ่นก็ผันแปรไปตามประสบการณ์ทางความคิดของคนที่มีร่วมกันในยุคที่มีการสื่อสารมวลชนเป็นเครื่องมือช่วยสร้างประสบการณ์ร่วมกันของคนได้ทั้งประเทศและทั่วโลก คำว่า “วัยรุ่น” จึงพลิกบทบาทเป็นฝ่ายถูกคิดและถูกใช้ไปตามมโนทัศน์ของคนในสังคม สอดคล้องไปกับทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน หรือ cognitive linguistics ของลาคอฟฟ์ (Lakoff 1999) ที่มีความเห็นว่า ภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความคิดของมนุษย์ การใช้ภาษาเป็นผลจากกระบวนการคิดที่ได้รับการสั่งสมมาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ทางสังคม การเรียนรู้ วัฒนธรรม ประสบการณ์ทางร่างกาย ฯลฯ ภาษาเป็นผลผลิตจากสมอง และเกิดร่วมกับการทำงานของร่างกายมนุษย์ ภาษากับความคิดต่างมีอิทธิพลต่อกันไม่แต่เพียงเท่านั้น ยังได้รับอิทธิพลจากปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้เกิดการใช้ภาษาต่างกันออกไป ภาษาจึงเป็นผลจากความคิดของมนุษย์ ไม่ได้เป็นสิ่งที่กำหนดให้เราคิดตามภาษา ความคิดเกี่ยวกับโลกของคนในสังคมจึงไม่ได้ต่างกันไปเพราะภาษาเป็นตัวกำหนดให้เห็นโลกต่างกัน แต่กระบวนการทางจิต ทางการคิด การรู้จำต่างหากที่ทำให้ใช้ภาษาได้ต่างกัน (ชัชวดี ศรลัมพ์ 2563: 29-30)

ลาคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff and Johnson 1980) เชื่อว่าความจริงมีอยู่แต่มิได้เป็นปรวิสัย (objective truth) เนื่องจากความจริงตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจ

ซึ่งสัมพันธ์กับระบบมโนทัศน์ที่เกิดจากประสบการณ์ของเราและของสมาชิกคนอื่น ๆ ในวัฒนธรรม เมื่อเรามีปฏิสัมพันธ์กับคนเหล่านั้น รวมทั้งมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางวัฒนธรรม (นันทนา วงษ์ไทย 2562: 119)

ความคิดของคนในสังคมเกี่ยวกับวัยรุ่นจึงแสดงออกมาทางภาษาเมื่อมีการกล่าวถึงวัยรุ่นและคุณสมบัติที่ได้รับการสร้างให้เป็นชุดความคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น ซึ่งมิได้เป็นการแสดงออกจากความคิดของปัจเจกบุคคลผู้ผลิตตัวบท แต่ทว่าเป็นการแสดงออกที่ห่อหุ้มไว้ด้วยมโนทัศน์ร่วมของคนในสังคมที่สั่งสมขึ้นมาตามทิศทางการควบคุมความหมายของคำว่า “วัยรุ่น” โดยวาทกรรมของสถาบันสังคมต่าง ๆ ว่าจะให้วัยรุ่นเป็นเป็นแบบอย่างที่พึงประสงค์ให้กับคนกลุ่มอื่นหรือควรเฝ้าระวังภัย

แนวทางการศึกษาความหมายของคำว่า “วัยรุ่น”

การศึกษาความหมายของคำว่า “วัยรุ่น” ได้ค้นคว้าเชิงประวัติศาสตร์ในสองประเด็นที่สัมพันธ์กัน ได้แก่ การหาที่มาของคำศัพท์ที่เป็นจุดกำเนิดของความหมายของวัยรุ่นในสังคมไทย ซึ่งมีอิทธิพลต่อการสั่งสมความหมายในมโนทัศน์ของคนในสังคมไทยเกี่ยวกับวัยรุ่นในเวลาต่อมา และการสร้างความหมายให้แก่วัยรุ่นในบริบทสังคมวัฒนธรรม อันเป็นองค์ประกอบที่ทำให้เข้าใจเป้าหมายของปฏิบัติการทางวาทกรรม

1. การหาที่มาของคำศัพท์ที่เป็นจุดกำเนิดของความหมายของวัยรุ่นในสังคมไทย คำนี้สามารถค้นหาความหมายแบบแยกคำว่า “วัย” กับ “รุ่น” ได้ในเอกสารที่มีมาก่อนการตีพิมพ์พจนานุกรมของรัฐบาลไทย แต่มีการเก็บคำศัพท์ว่า “วัยรุ่น” ไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานเป็นครั้งแรกในฉบับปี พ.ศ. 2525 นอกจากนี้ ผู้เขียนบทความได้สืบค้นจากเอกสารต่าง ๆ ที่อยู่ในช่วงกึ่งพุทธกาลหรือ พ.ศ. 2500 ก่อนจะถึง พ.ศ. 2522 (ปีสุดท้ายของการเก็บข้อมูลสำหรับพจนานุกรมฯ พ.ศ. 2525) ซึ่งเป็นช่วงที่มีการเผยแพร่วัฒนธรรมวัยรุ่นแบบตะวันตกไปทั่วโลกและมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับแรก รวมทั้งข้อมูลจากหนังสือสารคดี และตำราวิชาการในช่วงเวลาดังกล่าว

2. การสร้างความหมายให้แก่วัยรุ่นในบริบทสังคมวัฒนธรรม ผู้เขียนบทความได้ศึกษาจากเอกสารและบทความที่กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของวัยรุ่นในสังคมไทย

รวมทั้งการนำเสนอความเป็นวัยรุ่นในตัวบทปัจจุบัน ได้นำมาจากการค้นหาในสื่อออนไลน์ ซึ่งแพร่หลายในสังคมสูงกว่าสื่อเอกสารแบบดั้งเดิม จึงสามารถเป็นตัวแทนการใช้ภาษาในสังคมได้มากกว่าสื่อดั้งเดิม

ผู้เขียนบทความได้นำข้อมูลมาพรรณนาวิเคราะห์ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับความคิดในสองทิศทาง ได้แก่

1. ภาษากำหนดความคิด ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ในช่วงแรกที่มีการกำหนดคำศัพท์ว่า “วัยรุ่น” โดยสถาบันสังคมที่มีอำนาจผลิตความรู้หรือชุดความคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นในสังคมไทยช่วงที่มีการเร่งพัฒนาชาติให้เกิดความทันสมัยแบบชาติตะวันตก

2. ความคิดกำหนดภาษา ซึ่งเป็นลักษณะที่มาจากการใช้คำว่า “วัยรุ่น” มาเป็นเวลานานจนชุดความคิดเกี่ยวกับคำว่า “วัยรุ่น” ได้กลายเป็นมโนทัศน์ร่วมของคนในสังคมแล้วและมโนทัศน์ดังกล่าวก็จะมีอิทธิพลต่อการสื่อสารผ่านการใช้ภาษา โดยภาษาที่ใช้นั้นยังมีทิศทางการสื่อความหมายที่เชื่อมโยงได้กับความหมายในประวัติศาสตร์ของวัยรุ่นดังพบได้ในตัวบทภาษายุคปัจจุบันที่จะนำมาอธิบายเป็นตัวอย่างต่อไป

ผลการศึกษา

การสืบค้นเชิงประวัติศาสตร์เกี่ยวกับคำว่า “วัยรุ่น” และการสร้างความหมายเกี่ยวกับวัยรุ่นในบริบทสังคมวัฒนธรรมของการเข้าสู่ยุคสมัยใหม่อันเป็นวาทกรรมการพัฒนาแบบตะวันตกหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ทำให้ทราบเค้าที่มาของคำว่า “วัยรุ่น” และสามารถพรรณนาวิเคราะห์ความหมายตัวตนของกลุ่มวัยรุ่นในยุคแรกเริ่มที่ได้รับอิทธิพลจากปฏิบัติการทางวาทกรรมของสถาบันสังคมที่อยู่ในบริบททางสังคมวัฒนธรรมสมัยนั้น เรียกได้ว่าเป็นปรากฏการณ์ “ภาษาเป็นสิ่งที่กำหนดความคิด” เมื่อความคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นได้ตกผลึกเป็นชุดความคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นหรือคุณสมบัติของวัยรุ่น ก็สามารถทำให้ความคิดนั้นเป็นมโนทัศน์ร่วมของสังคมที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาในการกล่าวถึงวัยรุ่นหรือลักษณะทางสังคมของวัยรุ่น นำไปสู่ปรากฏการณ์ “ความคิดกำหนดภาษา” นั่นเอง

1. ภาษากำหนดความคิด: ปฏิบัติการทางวาทกรรมเพื่อการสร้างตัวตนของวัยรุ่น

หลักฐานทางภาษาแสดงว่าคำว่า “วัยรุ่น” เป็นคำที่ได้รับการประดิษฐ์ขึ้นอย่างเป็นทางการ

และมีการสร้างความรู้เกี่ยวกับความเป็นวัยรุ่นอันเป็นปฏิบัติการทางวาทกรรมที่สร้างอำนาจตามบทบาทหน้าที่ของสถาบันสังคมในการตอบสนองนโยบายสร้างชาติให้ทันสมัย ดังนี้

1.1 ประวัติศาสตร์ของการกำหนดความหมายของคำว่า “วัยรุ่น” ในช่วงแรกเริ่มปฏิบัติการทางวาทกรรม

หากพิจารณาตามองค์ประกอบของคำว่า “วัยรุ่น” ได้แก่คำว่า “วัย” และ “รุ่น” ซึ่งล้วนแต่เป็นคำที่สืบค้นได้ในเอกสารที่จัดพิมพ์ขึ้นก่อนทางการให้จัดทำพจนานุกรม ได้แก่ สัพะ พะจะนะ พาสา ไท (พิทยาวัฒน์ พิทยาภรณ์ 2564: ออนไลน์) ซึ่งมีการรวบรวมคำไทยโดย สังฆราช ปาเลอกัวซ์ ตีพิมพ์ที่ปารีส ในปี ค.ศ. 1873 หรือ พ.ศ. 2397 มีคำแปลจากคำภาษาไทยเป็นภาษาละติน ภาษาฝรั่งเศส และภาษาอังกฤษ โดยพบคำว่า “ไวย” ในหน้า 850 มีคำแปลภาษาอังกฤษว่า “To be well, to persevere.” (สบายดี, อดทน-ผู้เขียน) “ไวย ใหญ่ ขึ้น” ในหน้า 850 มีคำแปลภาษาอังกฤษว่า “To grow” (เติบโต-ผู้เขียน) และพบคำว่า “ระรุ่น” ในหน้า 656 มีคำแปลภาษาอังกฤษว่า “A young man, a young girl arrive at the age of puberty” (ชายหนุ่มหญิงสาวที่เข้าสู่วัยเจริญพันธุ์-ผู้เขียน)

เอกสารอีกฉบับหนึ่งที่สำคัญ คือ หนังสืออักขราพิธานศรับท์ ซึ่งหมอบรัดเลย์ หรือนายแพทย์แดน บีช บรัดเลย์ ได้ให้อาจารย์ทัดเป็นผู้แปลและให้คำอธิบายโดยตีพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1873 หรือ พ.ศ. 2416 โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าวนำมาตีพิมพ์ใหม่ในปี พ.ศ. 2514 “ไวยใหญ่ขึ้น, คืออาการของคนที่เกิดแล้วเจริญขึ้นนั้น.” (2514: 668) โดยไม่ปรากฏคำว่า “ไวย” แต่เพียงลำพัง คำว่า “รุ่น” ที่พบ ได้แก่ “รุ่น, คือกิ่งไม้ที่มันแตกเปนหน่อขึ้นมาใหม่ อ้วนงามนั้น, ว่ารุ่นไม้ แต่มิใช่หน่อมัน.” “รุ่น หนุ่ม, คือเด็กชายอายุสิบหก สิบเจ็ดปี, ว่า รุ่น หนุ่ม.” และ “รุ่น สาว, คือเด็กหญิง อายุสิบสี่ สิบห้าปี, แตกเนื้อ สาว งาม สรวย นั้น.” (2514: 593)

จากเอกสารข้างต้น ไม่พบคำไทยที่ประสมกันระหว่างคำว่า “วัย” กับคำว่า “รุ่น” แต่คำต่าง ๆ ที่นำมาเทียบเคียงนั้น ก็สามารถแสดงให้เห็นว่า มีการระบุถึงประชากรในช่วงอายุและคุณสมบัติทางกายภาพในช่วงที่เติบโตจากวัยเด็กเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ใกล้เคียงกับความหมายของคำว่า “วัยรุ่น” ในปัจจุบัน ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป

การค้นหาคำว่า “วัยรุ่น” ในฐานะคำศัพท์อย่างเป็นทางการ พบว่ามีร่องรอยของการปรากฏคำว่า “วัยรุ่น” รวมทั้งการใช้คำดังกล่าวอย่างแพร่หลายและเป็นทางการในเอกสารที่ระบุยุคสมัยได้ ดังนี้

• พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ซึ่งดำเนินการชำระระหว่างปี พ.ศ. 2475-พ.ศ. 2493 ไม่มีคำว่า “วัยรุ่น” มีแต่คำว่า “วัย คือ น. เขตอายุ, ระยะของอายุ (ป.; ส. วย).” (ราชบัณฑิตยสถาน 2493: 829) คำว่า “รุ่น คือ น. สมัย, คราว: กิ่งไม้ที่แตกออกมาใหม่ อ้วนงาม เรียกว่า รุ่นไม้. ว. เพิ่งเป็นหนุ่มเป็นสาว, แตกเนื้อหนุ่มเนื้อสาว.” คำทั้งสองปรากฏแยกหมวดอักษรกันในพจนานุกรมเท่านั้น (ราชบัณฑิตยสถาน 2493: 777)

• พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ซึ่งดำเนินการชำระระหว่างปี พ.ศ. 2520-พ.ศ. 2522 เริ่มมีคำว่า “วัยรุ่น” เป็นคำศัพท์ “วัยรุ่น คือ น. วัยย่างเข้าสู่วัยหนุ่มสาว” (ราชบัณฑิตยสถาน 2538: 759)

• พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 และ พ.ศ. 2554 มีความหมายของคำว่า “วัยรุ่น” ปรากฏอย่างต่อเนื่อง “วัยรุ่น คือ น. วัยที่มีอายุประมาณ 13-19 ปี, วัยกำดัด ก็ว่า.” (ราชบัณฑิตยสถาน 2546: 1062 และราชบัณฑิตยสถาน 2556: 1107)

หลักฐานการใช้คำว่า “วัยรุ่น” หลัง พ.ศ. 2493 พบในงานเขียนที่ให้ความรู้และงานเขียนเชิงวิชาการที่ทำให้ความหมายของวัยรุ่นได้รับการรับรองตัวตนจากสถาบันการศึกษาและการเมืองการปกครองดังในพระนิพนธ์ของหม่อมเจ้าพูนพิศมัย ดิศกุล เรื่อง “สารคดี” ตีพิมพ์เป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพของนายอยู่ แสดงหาญ เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2510 อยู่ที่ตอน “อารมณ์ของวัย” ซึ่งอ้างอิงอยู่ในฉบับที่ตีพิมพ์ ในชื่อ “สารคดี” (หม่อมเจ้าพูนพิศมัย ดิศกุล 2510: 96) ที่กล่าวถึงอารมณ์ของวัยรุ่นว่า “๓. เด็กขึ้นวัยรุ่นค่อนข้างยากไม่น้อย เพราะจิตใจกำลังฟุ้งซ่านด้วยความอยากรู้อยากเห็น...” และพบในตำราจิตวิทยาวัยรุ่น เรื่อง “โลกของวัยรุ่น” ของชัยนาถ นาคบุปผา (2515: 112) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แม้ว่าได้ตีพิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2515 แต่มีการอ้างถึงการจัดประเภทประชากรเป็นวัยรุ่นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 ดังนี้

“วัยรุ่นกับค่านิยม: จากการสำรวจสำมะโนประชากรทั่วประเทศใน พ.ศ. 2503 ปรากฏว่าประชากรที่มีอายุอยู่ในวัยรุ่นมีมากกว่าประชากรวัยอื่น ๆ และวัยรุ่นนี้เป็นวัยที่

เริ่มจะมีบทบาททางสังคมมากขึ้น เริ่มมีการปรับตัวด้านสังคม การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น การยอมรับสิ่งที่ตัวเองคิดว่าดีงามและสลัดสิ่งที่เห็นว่าไม่ดี ล้าสมัยออกทิ้งไป อาจกล่าวได้ว่าความคิดเห็น ความรู้สึก และความประพฤติของวัยรุ่นเป็นการแสดงออกถึงค่านิยมทางสังคมของชาติได้ทีเดียว”

จากหลักฐานการปรากฏของคำว่า “วัยรุ่น” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน รวมทั้งการใช้คำเพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับวัยรุ่น ก็แสดงว่า คำว่า “วัยรุ่น” เป็นคำที่อยู่ในระเบียบการเขียนหนังสือไทยช่วงระหว่างหลังปี พ.ศ. 2493 จนถึงก่อนปี พ.ศ. 2522 ซึ่งมีการบรรจุคำว่า “วัยรุ่น” ให้เป็นคำศัพท์และมีคำจำกัดความเป็นครั้งแรกในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานฉบับปี พ.ศ. 2525 หากพิจารณาจากมุมมองทางเศรษฐกิจการเมืองไทย การพัฒนาตัวตนของประชากรวัยรุ่นจนเด่นชัดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวนั้นมีความสอดคล้องการเริ่มพัฒนาประเทศไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2504-2509 ซึ่งอาจจะเป็นเหตุผลที่ประชากรวัยรุ่นได้รับการสร้างขึ้นมาให้มีบทบาทหน้าที่ทางเศรษฐกิจและสังคมสมัยใหม่ที่รับเอาแนวคิดการพัฒนาประเทศตามแนวทางทุนนิยมอุตสาหกรรมแบบชาติตะวันตกให้เข้ามาแทนที่สังคมเกษตรดั้งเดิมของไทย กล่าวได้ว่าชาติตะวันตก อันได้แก่ สหรัฐอเมริกา และพันธมิตรฝ่ายประชาธิปไตย คือ แม่แบบของการสร้างวัยรุ่นให้มีขึ้นเป็นกลุ่มสังคมหนึ่งในสังคมไทย ตามวิเทโศบายในการสกัดกั้นการแผ่อิทธิพลของประเทศมหาอำนาจฝ่ายคอมมิวนิสต์หลังสงครามโลกครั้งที่สองหรือช่วงสงครามเย็นอย่างแนบเนียน

การสร้างตัวตนของวัยรุ่นขึ้นมาเป็นปรากฏการณ์ร่วมของนานาประเทศ ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2562: 30, 32, 34) ประมวลความรู้เกี่ยวกับการเกิดขึ้นของวัยรุ่นจากงานศึกษาในต่างประเทศไว้ว่า วัยรุ่นได้รับการสร้างขึ้นในยุคอุตสาหกรรมของชาติตะวันตกระหว่างปี 1880-1920 ก่อนหน้านั้น เด็ก ๆ ทำงานเคียงข้างผู้ใหญ่ทันทีที่ทำงานได้และเป็นส่วนหนึ่งของสังคมผู้ใหญ่ เด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงมีวัยเจริญพันธุ์ แต่ไม่มีวัยรุ่น วัยรุ่นผุดขึ้นตรงกลาง เบียดวัยเด็กที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ให้มีอายุถอยร่นต่ำลงไป และเบียดวัยผู้ใหญ่ให้มีอายุเริ่มต้นมากขึ้น จากการวิจัยเรื่อง Adolescence: An Anthropological Inquiry (วัยรุ่น: การสืบสวนทางมานุษยวิทยา) (1991) ของ Alice Schlegel and Barry

Herbert III ซึ่งศึกษาสังคมก่อนอุตสาหกรรม 186 กลุ่ม พบว่า มากกว่า 100 กลุ่มก็ไม่มีคำศัพท์ใช้เรียกวัยรุ่นให้เกิดความเป็นจริงและความรู้เฉพาะเรื่องนี้ขึ้นมาก่อนเช่นเดียวกับสังคมไทย เพราะเด็กทำงานเคียงข้างผู้ใหญ่ตั้งแต่แรก ในสังคมก่อนอุตสาหกรรมแทบทุกสังคมมีพิธีกรรมเปลี่ยนผ่านจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ พร้อมที่จะแต่งงานมีครอบครัว และทำงานในสถานะผู้ใหญ่ พิธีกรรมเหล่านี้หย่อนกำลังลงพร้อมการมาถึงของยุคอุตสาหกรรม ความเป็นตะวันตก การศึกษา และรายการโทรทัศน์ ทำให้เด็ก ๆ ติดกับอยู่ที่วัยเจริญพันธุ์นานกว่าสมัยก่อนมาก อาชญากรรมวัยรุ่นและการฆ่าตัวตายในวัยรุ่นเพิ่งจะเริ่มต้นและพุ่งขึ้นอย่างรวดเร็วใน 50 ปีที่ผ่านมาเท่านั้น กฎหมายในยุคอุตสาหกรรมที่ใช้ควบคุมวัยรุ่นให้ได้รับการพัฒนาตามเส้นทางวิชาชีพโดยไม่ออกนอกลู่นอกทางเกิดขึ้นมามากมายหลังปี 1960 นอกจากกฎหมายเข้ามากำหนดพฤติกรรมวัยรุ่น จนทำให้วัยรุ่นเป็นชุมชนแปลกแยก ปัจจัยที่มาทำให้วัยรุ่นแตกต่างจากวัยอื่นอย่างโดดเด่น คือ 1) การศึกษาและความคาดหวังให้เอาแต่ศึกษา 2) สินค้าวัยรุ่นและการโฆษณา

ในประวัติศาสตร์ การที่สถาบันสังคมไทยใช้ตัวแบบในการสร้างตัวตนของกลุ่มประชากรวัยรุ่นขึ้นมาเพื่อเป็นปัจจัยการพัฒนาประเทศไปในทิศทางเดียวกับโลกตะวันตก ทำให้เกิดอัตลักษณ์ของวัยรุ่นที่มาจากการใช้อำนาจทางวาทกรรมจากสถาบันสังคมหลักสามสถาบัน คือ สถาบันการศึกษา สถาบันเศรษฐกิจ และสถาบันการเมืองการปกครอง ซึ่งเข้ามามีอำนาจแทนสถาบันสังคมที่เคยมีอำนาจในการควบคุมคนโดยการหล่อหลอมตามจารีต คือ สถาบันครอบครัวและสถาบันศาสนา จากการศึกษา พบว่า สามสถาบันสังคมนั้นมีบทบาทในการสร้างตัวตนของวัยรุ่นที่กลายเป็นสารตั้งต้นในการสร้างมโนทัศน์ร่วมเกี่ยวกับวัยรุ่นในสมัยต่อมา

1.2 การพัฒนานิยามคำว่า “วัยรุ่น” ในยุคปัจจุบัน

ความหมายของคำว่า “วัยรุ่น” ในปัจจุบันได้รับการพัฒนาขึ้นดังปรากฏอยู่ในพจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2557: 8-9) คำอธิบายศัพท์แสดงถึงผลกระทบจากปฏิบัติการทางวาทกรรมสถาบันสังคมต่าง ๆ ที่มีต่อตัวตนของวัยรุ่นในบริบทสังคมวัฒนธรรมยุคสมัยใหม่ ซึ่งคำอธิบายศัพท์อาจแสดงถึงความคิดของคนในสังคมปัจจุบันที่มีต่อวัยรุ่น ดังนี้

“วัยรุ่น หมายถึง ช่วงเวลาหนึ่งของชีวิตระหว่างวัยแตกเนื้อหนุ่มสาว ก่อนที่จะเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว สังคมสมัยใหม่มองว่าวัยรุ่นเป็นปัญหา ทั้งนี้ เพราะในสังคมสมัยใหม่วัยรุ่นมีความเป็นผู้ใหญ่ทางเพศก่อนที่สังคมจะยอมรับว่าเขาเป็นผู้ใหญ่ในด้านอื่น ๆ เช่น เขายังเรียนไม่จบ หรือยังไม่มีงานทำเป็นหลักแหล่ง จึงยังต้องพึ่งพาบิดามารดาและผู้ปกครองอยู่ วัยรุ่นถูกมองว่าเป็นช่วงเวลาที่บุคคลมีความผันผวนทางอารมณ์มากเป็นพิเศษ เป็นช่วงเวลาแห่งการทดลองพฤติกรรมทางเพศและนันทนาการ การตั้งแง่กับค่านิยมที่คนรุ่นก่อนส่งทอดมาให้ ตลอดจนการกบฏต่อกระสวนพฤติกรรมของบิดามารดาและผู้ปกครอง แต่หากเปรียบเทียบกับในอดีตและสังคมแบบประเพณี วัยรุ่นไม่จำเป็นต้องเป็นวัยที่เต็มไปด้วยปัญหา ในสังคมแบบประเพณีบางสังคม การเปลี่ยนผ่านไปสู่วัยผู้ใหญ่เกิดขึ้นโดยรวดเร็ว พร้อมกับการทำพิธีผ่านภาวะที่ชัดเจน และไม่ปรากฏปัญหาที่เรียกกันในสังคมสมัยใหม่ว่า ปัญหาวัยรุ่น นักสังคมวิทยาบางสำนักจึงเสนอว่า ผู้ใหญ่เองต่างหากที่มองว่าวัยรุ่นเป็นปัญหาสังคม”

จากคำอธิบายดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นได้รับการกำหนดความหมายในฐานะกลุ่มบุคคลที่มีตัวตนเชื่อมโยงกับบริบททางสังคมวัฒนธรรมสมัยใหม่ โดยเฉพาะการเปลี่ยนผ่านไปตามอำนาจของสถาบันสังคมในประวัติศาสตร์ทั้งครอบครัว ศาสนา การศึกษา และเศรษฐกิจผ่านทางวิถีการบริโภคนันทนาการหรือความบันเทิงของวัยรุ่น ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับวัยรุ่นจึงมิใช่การมองจากธรรมชาติของวัยเท่านั้น แต่จำเป็นต้อง ตั้งคำถามเกี่ยวกับวาทกรรมของสถาบันสังคมที่มีบทบาทในการกำหนดตัวตนของวัยรุ่นให้เป็นไปตามบรรทัดฐานและตอบสนองประโยชน์ของสถาบัน ความคิดที่สั่งสมจากการรับรู้เรื่องราวของวัยรุ่นผ่านตัวบทต่าง ๆ ย่อมเป็นความคิดที่ได้รับการหล่อหลอมจากวาทกรรม และความคิดนั้นสามารถมีผลต่อการใช้ภาษาในตัวบทที่นำเสนอเกี่ยวกับวัยรุ่นต่อไป

2. ความคิดกำหนดภาษา: วาทกรรมเกี่ยวกับวัยรุ่นที่มีผลต่อมโนทัศน์ในการใช้ภาษาในปัจจุบัน

เมื่อคำว่า “วัยรุ่น” สื่อความหมายตามกรอบของวาทกรรมของสถาบันสังคมที่หลากหลาย จนเกิดชุดความคิดแบบต่าง ๆ ที่แปรผันไปตามบรรทัดฐานและบทบาทของ

สถาบันนั้น ๆ คนในสังคมจึงมีมโนทัศน์ร่วมเกี่ยวกับวัยรุ่นในแง่มุมต่าง ๆ และแสดงออกมาด้วยการใช้ภาษา ซึ่งสามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่าทิศทางของความหมายจากการใช้ภาษายังมีความสัมพันธ์กับความหมายที่เกิดจากการสร้างตัวตนของวัยรุ่นด้วยวาทกรรมของสถาบันในประวัติศาสตร์ยุคเริ่มแรกของวัยรุ่น โดยวาทกรรมในบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการสร้างตัวตนของวัยรุ่นขึ้นมาในความคิดของคนในสังคมไทยอย่างเด่นชัด ได้แก่ วาทกรรมด้านการพัฒนาการศึกษาแบบตะวันตก วาทกรรมด้านความนิยมการบริโภคสินค้าวัฒนธรรมตะวันตก และวาทกรรมด้านมาตรการรักษาความสงบเรียบร้อยของรัฐ ลักษณะดังกล่าวพบได้ในตัวบทภาษายุคปัจจุบันที่จะนำเสนอเป็นตัวอย่างของวาทกรรมแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 วาทกรรมด้านการพัฒนาการศึกษาแบบตะวันตกที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์เกี่ยวกับวัยรุ่นและการใช้ภาษาในสังคมปัจจุบัน

ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับวัยรุ่นในสังคมไทยที่องค์กร Newground รวบรวมไว้ระบุว่า นโยบายของประเทศในการพัฒนาเด็กให้เป็นกำลังของชาติคือสาเหตุที่ทำให้มีวัยรุ่นเป็นประดิษฐกรรมของสังคมไทยขึ้นมา โดยมีการรับรองความหมายของวัยรุ่นในกระบวนการปฏิบัติการทางวาทกรรมจากสถาบันทางสังคมหลัก คือ สถาบันการเมืองการปกครองที่กำหนดรูปแบบการพัฒนาประเทศให้เป็นสังคมทุนนิยมอุตสาหกรรม และสถาบันเศรษฐกิจที่ต้องการทรัพยากรมนุษย์ในการผลิตและผู้บริโภคที่เป็นลูกค้าที่มีศักยภาพ โดยมีสถาบันการศึกษาเป็นกลไกการผลิตประชากรให้เป็นทรัพยากรของเศรษฐกิจส่วนรวมให้มีคุณภาพตอบสนองสังคมภายใต้การอบรมบ่มเพาะตามระบบการศึกษาแบบตะวันตกแทนที่สถาบันครอบครัวและสถาบันศาสนาที่กระทำบทบาทนี้ในอดีต โดยมีการอธิบายถึงปรากฏการณ์เปลี่ยนผ่านจากสังคมเกษตรมาสู่สังคมอุตสาหกรรมของไทยที่ส่งผลให้เด็กที่เข้าสู่วัยผู้ใหญ่กลายได้เป็นบุคคลที่เรียกว่า “วัยรุ่น” ไว้ดังนี้

“เดิมในสังคมเกษตรกรรม ลูกก็คือแรงงานของพ่อแม่ อำนาจสิทธิขาดในชีวิตอยู่ที่พ่อแม่โดยสมบูรณ์ สมัยก่อน 8 ขวบก็ต้องทำงาน พออายุ 13 ขวบ ก็ถือว่าเป็นผู้ใหญ่

อายุน้อยที่ใช้งานได้แล้ว จนสังคมเริ่มเปลี่ยนเด็กจากแรงงานของครอบครัว มาเป็นทรัพย์สินของประเทศแทน หลังจากนั้นวงการการศึกษาก็มีไอเดียว่าเราสร้างสุดยอดผู้ใหญ่ได้จากการสั่งสอนผู้ใหญ่ตัวเล็กยังไม่โตเต็มที่ จึงเป็นจุดเริ่มต้นของโรงเรียนที่ทำให้เกิด วัยรุ่นขึ้นมา” (วิภาพรรณ วงษ์สว่าง 2561)

เมื่อวัยรุ่นกลายเป็นกลุ่มประชากรกลุ่มหนึ่งอย่างชัดเจน การประกอบสร้างอัตลักษณ์ของวัยรุ่นของไทยก็มีความเป็นสากลตามกลไกของการสร้างความทันสมัยแบบโลกตะวันตก ท่ามกลางอัตลักษณ์ที่วัยรุ่นน่าจะได้รับจากระบบการศึกษาให้เหมาะสมกับการเป็นทรัพยากรมนุษย์ของสังคมอุตสาหกรรม ก็เกิดมีลักษณะที่ทำให้วัยรุ่นเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ของสถาบันทางสังคมที่โดดเด่นในเรื่องความแปลกแยกทางอุดมการณ์และค่านิยมจากหน่วยอบรมบ่มเพาะในสังคมดั้งเดิม เนื่องจากได้รับการพัฒนาด้วยแนวคิดและวิถีปฏิบัติแตกต่างไปจากบริบทสังคมเกษตรที่ยึดจารีต

ตัวตนที่แสดงออกว่าเป็นวัยรุ่นประการหนึ่งของกลุ่มวัยรุ่นคือ การมีอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างจากคนรุ่นพ่อแม่ Rice (1987: 357) กล่าวว่า ลักษณะดังกล่าวเป็นวัฒนธรรมย่อยด้านการมีความคิดเป็นของตนเองในวัยรุ่น (non-conformist subculture) ที่เกิดขึ้นจากการเข้าเรียนในระบบโรงเรียน มีทั้งเด็กที่มีสติปัญญาดี หัวรุนแรง ชอบฝ่าฝืนกฎระเบียบ และพวกอารมณ์ศิลปิน โดยอาจจะรวมเป็นกลุ่มนักต่อต้าน มีความเป็นนักวิชาการที่ถนัดในการต่อต้านสังคม อาจเป็นคนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนจากมาตรฐานทางสังคมแต่แยกตัวอยู่อย่างสงบ เมื่อบรรทัดฐานทางความคิด การเมือง สังคม และวัฒนธรรมของนักเรียนแตกต่างไปจากครู พ่อแม่ และโรงเรียน

ตัวตนของวัยรุ่นในระบบการศึกษาแบบตะวันตกที่แปลกแยกจากสังคมดั้งเดิม ทำให้นักเรียนนักศึกษาในสมัยต่อมาจนถึงปัจจุบันยอมรับความหมายตกทอดมาว่าตนเป็นกลุ่มคนที่มีอุดมการณ์แตกต่างจากคนรุ่นเก่า คือ รุ่นพ่อแม่ ครูอาจารย์ที่มีอำนาจในการปกครองพวกเขาอยู่ และเข้าใจว่าการคิดนอกกรอบไม่เชื่อฟังเป็นตัวตนตามธรรมชาติของชุมชนวัยรุ่นที่พร้อมตีตราประกาศตนอย่างภาคภูมิใจ ได้แก่ การตั้งชื่อกลุ่มต่อต้านรัฐบาลที่สืบทอดอำนาจมาจากการปฏิวัติรัฐประหาร และการครอบงำของวาทกรรมการจัดระเบียบสังคมของวัยรุ่นว่า “กลุ่มเยาวชนปลดแอก” “กลุ่มนักเรียนเลว” พร้อมกับประกาศถ้อยคำ

ปลุกระดมวัยรุ่นว่า “ให้มันจบที่รุ่นเรา” ซึ่งมีนัยความหมายว่าวัยรุ่นทุกวันนี้จะไม่ยอมจำนนต่อกรอบการควบคุมของสถาบันสังคมที่มีคนรุ่นเก่าเป็นตัวแทนสืบทอดอำนาจมา

ความรุนแรงทางความคิดของวัยรุ่นเมื่ออยู่ในระบบการศึกษาแล้วมีลักษณะที่ยึดมั่นอย่างแรงกล้าในอุดมการณ์ที่แปลกแยกจากสังคมนั้น ทำให้มีการขนานนามว่าเป็น “วัยรุ่นหัวรุนแรง” ในสถานการณ์ทางการเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศ คำว่า “วัยรุ่น” จึงสามารถนำมโนทัศน์เกี่ยวกับวัยรุ่นในด้านนี้มาใช้สร้างสำนวนเปรียบเทียบกับพฤติกรรมการแสดงออกของคนวัยอื่น ๆ ได้ว่า *“ทำตัวหัวรุนแรงเป็นวัยรุ่นไปได้”* ซึ่งคำว่า “หัวรุนแรง” เป็นคำวิเศษณ์ที่บัญญัติไว้ในพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ว่า “หัวรุนแรง ว. ที่นิยมการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น การปฏิบัติ หรือนโยบาย เป็นต้น อย่างหักหาญโดยไม่ยอมประนีประนอมใด ๆ” ความหมายของคำดังกล่าวมีความสอดคล้องกับตัวตนของวัยรุ่นมาแต่ยุคแรกเริ่มที่นิยมเปลี่ยนแปลงความคิดให้แปลกแยกไปจากสังคมดั้งเดิมด้วย

2.2 วาทกรรมด้านการบริโภคสินค้าวัฒนธรรมตะวันตกที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์เกี่ยวกับวัยรุ่นและการใช้ภาษาในสังคมปัจจุบัน

การสร้างตัวตนของวัยรุ่นไทยจากการสร้างค่านิยมการบริโภคสินค้าวัฒนธรรมตะวันตก สามารถตอบสนองประโยชน์ของสถาบันเศรษฐกิจที่มุ่งผลิตแบบอุตสาหกรรมได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ที่ทำให้วัยรุ่นละทิ้งสังคมเกษตรเพื่อเข้าสู่การเป็นกำลังการผลิตในภาคอุตสาหกรรมเพื่อจะได้มีกำลังการบริโภคในสังคมเมืองที่มีวัฒนธรรมตะวันตกเป็นอัตลักษณ์ในอุดมคติของคนสมัยใหม่

ยุคเริ่มต้นของวัยรุ่นไทยที่รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอเมริกันคือ ช่วงปี พ.ศ. 2500-2510 วัยรุ่นรับแนวเพลงเต้นยักย้ายส่ายสะโพก แฟชั่นเครื่องแต่งกายสีแสบตา การตกแต่งทรงผมที่ “หวือหวา” เพลงร็อกแอนด์โรลจากเอลวิส เพรสลีย์ นักร้องชื่อดังแห่งยุคสงครามเย็น นอกจากนี้ กระแสวัฒนธรรมเพลงเอลวิสยังทำให้เกิดการแบ่งตัวออกมาเป็นวัฒนธรรมวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นได้เล็งเห็น “ช่องว่างระหว่างคนต่างรุ่น” อย่างชัดเจน จึงเริ่มตั้งข้อสงสัยต่อค่านิยมและความเชื่อถือในสิ่งที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา ไม่ใช่เพียงแค่ในด้านสังคม แต่ยังรวมถึง

รูปแบบการเต้น การแต่งกาย และลีลาการร้องเพลงแบบแผดเสียงที่แสดงถึงเสรีภาพจากระเบียบแบบแผน ผนวกกับเอลวิสทำให้เกิดปรากฏการณ์ “ร็อกข้ามทวีป” วัยรุ่นแสดงความเป็นกบฏต่อสายธารใหญ่แห่งวัฒนธรรมดั้งเดิม ด้วยการนุ่งกางเกงและสวมเสื้อผ้ารัดรูปสำหรับวัยรุ่นหญิงซึ่งแต่เดิมโรงเรียนสตรีเคยห้าม (ทวีป วรดิลก 2544: 34, 131)

การเผยแพร่วัฒนธรรมวัยรุ่นด้านดนตรีและภาพยนตร์ตะวันตกที่สนับสนุนค่านิยมวิถีการบริโภคความเป็นสมัยใหม่จากสหรัฐอเมริกาให้แพร่กระจายไปทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย นับว่าความเป็นวัยรุ่นได้รับการรับรองจากสถาบันเศรษฐกิจให้เป็นกลุ่มตลาดผู้บริโภคที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสร้างกระแสความนิยมให้แก่กลุ่มตลาดวัยอื่น ๆ หรือความเป็นผู้นำแฟชั่น อันเอื้อประโยชน์ต่อการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมใหม่ ๆ เข้าสู่ตลาดได้อย่างสม่ำเสมอ เพราะวิถีการบริโภคมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดหย่อน เมื่อวัยรุ่นแสดงตัวตนจากการบริโภคที่เชื่อมโยงกับสังคมสมัยใหม่อยู่ท่ามกลางเมืองใหม่จากการเดินทางออกไปเรียนหรือใช้บริการต่าง ๆ แวดล้อมด้วยคนที่ไม่รู้จักกัน พบปะกันชั่วครู่ชั่วยาม จึงใช้การแต่งกายและการบริโภคเป็นภาษาสร้างความสัมพันธ์ที่อาจแตกต่างไปจากพื้นฐานสังคมเดิมตัวเอง มีการพึ่งพาชื่อเสียงของตราสินค้าหรือแบรนด์เนม การเป็นคนสมัยใหม่ในสังคมเมืองที่มีชีวิตอยู่ในสภาพสังคมวัฒนธรรมที่มีเงินเป็นพื้นฐานทำให้ความหมายของแต่ละบุคคลจึงถูกประเมินมูลค่าทางด้านเงินตรา คนสมัยใหม่ต้องการมีภาพลักษณ์ที่โดดเด่นสะดุดตาในการติดต่อกันในระยะเวลาเพียงสั้น ๆ แบบวิถีชีวิตในเมืองขนาดใหญ่ วัยรุ่นพร้อมที่จะเรียนรู้และทำความเข้าใจภาษาและตรรกะของภาษาที่มากับการโฆษณาหรือบทความเกี่ยวกับแฟชั่น และยอมรับให้ภาษานั้นมีส่วนในการสร้างอัตลักษณ์ของตน (Liechty 1995: 183)

ลักษณะการแต่งกายของวัยรุ่นเพื่อเชื่อมโยงกับความเป็นสมัยใหม่ยังตกทอดมาเป็นมโนทัศน์ด้านการปรุงแต่งรูปลักษณ์และการแต่งกายของวัยรุ่น การแต่งกายแนวอเมริกันของวัยรุ่นนิยมใช้ภาษาอังกฤษแสดงชื่อเมือง ชื่อมหาวิทยาลัย ตราสัญลักษณ์สากลของอุดมการณ์ต่าง ๆ ภาพหรือชื่อของศิลปินในแนวดนตรีตะวันตกระดับโลกมาเป็นลวดลายของเสื้อผ้า และยังนิยมเปลี่ยนสีม่านตา สีผม สีผิวเช่นเดียวกับชาวตะวันตก ซึ่งในปัจจุบัน

ลักษณะดังกล่าวอาจมาจากการได้รับอิทธิพลผ่านวัฒนธรรมบันเทิงของประเทศเกาหลีใต้ที่มีวัฒนธรรมอเมริกันเป็นแม่แบบด้วย

ดังนั้น การที่คนในวัยอื่นได้รับการทักว่า *“แต่งตัวเป็นวัยรุ่นเชียว” หรือ “ตัดผมทรงวัยรุ่นเลยนะคะ”* มโนทัศน์ที่ผู้กล่าวถ่ายทอดไปยังผู้ฟังคือ ความทันสมัยตามกระแสแฟชั่นที่กำหนดโดยชาติตะวันตก และการได้มาซึ่งอัตลักษณ์ดังกล่าวสามารถซื้อหามาบริโภคตามกระแสความนิยมของวัยรุ่นที่ชื่นชอบความแปลกใหม่หมุนเวียนเปลี่ยนไปอยู่เสมอ โดยในกรอบของวาทกรรมด้านการบริโภคสินค้าวัฒนธรรมตะวันตกของวัยรุ่นนั้น คนทันสมัยแบบวัยรุ่นต้องให้การยอมรับความหมายใหม่ ๆ จากสถาบันแฟชั่นหรือสถาบันสื่อมวลชนระดับโลกสร้างขึ้น ดังเช่นถ้อยคำที่พบในตัวบทของสำนักข่าวผู้จัดการออนไลน์ซึ่งเป็นสื่อมวลชนออนไลน์สำหรับวัยผู้ใหญ่หรือนักธุรกิจ

เกาหลีเกาใจ! “วุ้นเส้น-เจนี่” อวดลุคใหม่เปรี้ยวแซ่บ ลุ้นโปรเจ็กต์งานคู่เพื่อนซี้

ลุคใหม่ของ เจนี่ ผมแดงแรงฤทธิ์ ถักเปียย้อนวัยจนชาวโซเชียลคอมเมนต์แซวน่ารักน่าหยิกว่า พี่สาวโนร่า นอกจากสีผมจะแซ่บแล้วนั้น ยังอวดเซ็กซี่เอวบางร่างน้อย ชุ่มชื่นหัวใจสุด ๆ (ผู้จัดการออนไลน์ 2565)

คนดังหลากรุ่นแต่งยีนส์ทั้งชุด!? เสริมลุคเปลี่ยนสไตล์กระชากวัย

แม่อุ๊–มณฑ์ลัชชา สกุลไทย : สาวใหญ่ติดแกลม ขนาดใส่ยีนส์ทั้งชุด ยังดูหรูดี แถมกระชากวัยด้วยกางเกงยีนส์ตัวโคร่งขาบานสุดอินเทรนด์ กับแจ็กเกตยีนส์ตัวสั้นจูงน้องจุนย่าหลานสาวคนเดียว ที่แม่อุ๊มักจับมาแต่งตัวให้เข้ากัน (ผู้จัดการออนไลน์ 2568)

จากตัวอย่างทั้งสองข้างต้น มีการเขียนชื่นชมบุคคลวัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุที่ได้แสดงอัตลักษณ์อย่างวัยรุ่นตามแนวทางของค่านิยมที่ยึดวัฒนธรรมตะวันตก ทั้งการแต่งกายด้วยผ้ายีนส์ การทำสีผมและการปรุงแต่งรูปลักษณ์ให้เป็นชาวตะวันตก ซึ่งล้วนแต่ต้องใช้เงินจำนวนมากในการบริโภคให้ตนเองดูโดดเด่นและได้รับการยกย่องทั้งสิ้น นับว่าความเป็นวัยรุ่นสามารถดึงดูดการเกิดการเลียนแบบอัตลักษณ์และวิถีชีวิตได้ อันเป็นการ

ส่งเสริมอุดมการณ์บริโภคนิยมที่เอื้อประโยชน์แก่สถาบันเศรษฐกิจในการแพร่กระจายสินค้าอุตสาหกรรมที่ผลิตได้จำนวนมากไปสู่ผู้บริโภค

2.3 วาทกรรมด้านมาตรการรักษาความสงบเรียบร้อยของรัฐที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์เกี่ยวกับวัยรุ่นและการใช้ภาษาในสังคมปัจจุบัน

การเริ่มต้นวัฒนธรรมวัยรุ่นในสังคมไทยยุค พ.ศ. 2500 มาพร้อมกับการเติบโตของสื่อมวลชนทั้งสายข่าวและสายบันเทิงที่พร้อมใจกันสร้างอัตลักษณ์ให้วัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตในเมืองหลวงที่เชื่อมโยงการศึกษาเข้ากับความรุนแรง และการแสวงหาความทันสมัยในการบริโภคแบบตะวันตก แต่ด้วยวิถีปฏิบัติตามวิชาชีพสื่อมวลชนยุคนั้นที่ต้องเร้าอารมณ์และความสนใจผู้อ่านหรือผู้ชมด้วยการนำเสนอที่เกินจริง วัยรุ่นจึงถูกนำเสนอเป็นอันธพาลเมืองกรุงผ่านการเล่าเรื่องในสื่อนิตยสารและสื่อภาพยนตร์ ได้แก่ นวนิยายเรื่อง “เส้นทางมาเฟีย” โดย สุริยัน ศักดิ์ไธสง ในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ ที่เชิญชวนให้อ่านด้วยคำโฆษณาว่า “*เป็นเบื้องหลังเรื่องราวและยุทธการนักเลงแห่งกรุงเทพมหานครระหว่าง พ.ศ. 2499-2505 บันทึกโดยผู้ใกล้ชิดผู้ร่วมสร้างตำนานในยุค เรื่องจริงที่อ่านสนุกระทึกใจไปกับ ‘เหตุการณ์จริงที่เป็นข่าวหน้าหนึ่งมาแล้ว’ ”* รวมทั้งภาพยนตร์เรื่อง “2499 อันธพาลครองเมือง” ที่ทำให้วัยรุ่นยุคนั้นเป็นทั้งนักเลงทั้งมาเฟีย แต่ ปุ๊ กรุงเกษม ผู้เป็นวัยรุ่นร่วมสมัยดังกล่าวกลับให้ข้อมูลว่า วัยรุ่นยุคนั้นรวมตัวกันในด้านการบริโภค เน้นในทางการเที่ยว ฟังเพลงจากตู้เพลงที่เป็นของทันสมัยมากในเวลานั้น แต่งตัวเลียนแบบ เจมส์ ดีน ฟังเพลง เอลวิส เพรสลีย์ ดูหนังฮอลลีวู้ด และหาเรื่องชกต่อยจนถึงใช้มีดหรือไม้เพื่อแสดงถึงนิสัยสู้คนหรือใจนักเลงหรือรักพวกพ้อง แต่ไม่ถึงกับเข้าไปอยู่ในวังวนของมาเฟียหรือผู้มีอิทธิพลปล้นฆ่า ตีรันฟันแทงกันหรือใช้อาวุธปืนใช้ระเบิด และอยู่ในแวดวงผิดกฎหมายดังเช่นในหนังสือหรือภาพยนตร์ที่กลายเป็นภาพจดจำเมื่อกล่าวถึงวัยรุ่นยุคนั้น (วลัยลักษณ์ ทรงศิริ 2558: 6)

กล่าวได้ว่า แท้จริงแล้ววัยรุ่นหรือนักเลงรุ่นเล็กในช่วงหลัง พ.ศ. 2500 ซึ่งเป็นยุคจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ต่างตกอยู่ใต้อิทธิพลของวัฒนธรรมแบบอเมริกันยุคสงครามเย็นและค่อนข้างถูกควบคุมด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างเข้มงวด เรียกว่าเป็นยุครัฐตำรวจอย่าง

แท้จริง ซึ่งรัฐตำรวจ หรือ Police State ก็คือ รูปแบบทางการเมืองที่รัฐบาลใช้อำนาจควบคุมวิถีชีวิตทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประชาชน โดยองค์กรในกระบวนการยุติธรรม หรือองค์กรทางปกครองด้านความมั่นคงสามารถปฏิบัติการใช้อำนาจอย่างละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชนชนได้ตามกฎหมาย (ทศพล ทรรศนกุลพันธ์ 2564: 174)

วิถีความเป็นวัยรุ่นจึงเริ่มต้นในยุคสมัยที่สังคมไทยกำลังเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่เพื่อให้เกิดความเป็นสมัยใหม่แบบชาติตะวันตก แต่ทว่าต้องอยู่ภายใต้การเมืองแบบเผด็จการตำรวจมีความชอบธรรมที่จะปราบปรามวัยรุ่นด้วยความรุนแรง ดังที่ พิเชษฐ ปัทมินทรา วัยรุ่นผู้เคยเดินเที่ยวกับ “กลุ่มโก๋หลังวัง” เล่าว่า เด็กวัยรุ่นนักเลงแถวหน้าวัดและหลังวัดราชนัดดาฯ กลัวตำรวจแถวนั้นอยู่คนหนึ่งที่เป็นนักเขียนชื่อดังอยู่ สน. สำราญราษฎร์ กลัวขนาดถ้าเห็นต้องหลบ เพราะตำรวจท่านนี้เคยใช้ปืนจุดสองสองยิงพวกนั่งบนราวสะพานข้ามคลองวัดราชนัดดาฯ ตกสะพานมานักต่อนัก เป็นตำรวจประเภท “มือถึงตีนถึง” (วลัยลักษณ์ ทรงศิริ 2558: 8)

สื่อหนังสือพิมพ์ก็มีบทบาทในการกระตุ้นให้สังคมหันมาสนใจพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น และในเวลาเดียวกันก็เผยแพร่ผลงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เป็นอย่างดี จนเกิดแรงสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาตำรวจให้เดินหน้าปราบปรามพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นอย่างต่อเนื่อง และกลายเป็นวาทกรรมของสื่อมวลชนที่ต้องทำให้วัยรุ่นเป็นบุคคลในข่าวที่มีความกระด้างกระเดื่องต่อกฎเกณฑ์หรือมาตรการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม และจะมีตัวตนอยู่ได้ด้วยการท้าท้ายอำนาจของสถาบันสังคม หรือด้วยการทำลายความสงบสุขของสังคม การสั่งสมมโนทัศน์ร่วมของคนในสังคมเกี่ยวกับวัยรุ่นในลักษณะดังกล่าวเรื่อยมา ทำให้คำว่า “วัยรุ่น” สามารถใช้ในการเปรียบเทียบได้ว่า *“ทำตัวกร่างเป็นวัยรุ่น”* *“ทำตัวป่วนสังคมเป็นวัยรุ่น”* ประกอบกับความหมายที่เป็นมายาคติจากภาพยนตร์ที่สร้างตัวแทนความเป็นจริงของอันธพาลวัยรุ่นในเมืองหลวงที่เป็น “ไม้เบื่อไม้เมา” กับตำรวจล้วนมีผลต่อระบบความคิดของคนในสังคมให้วนเวียนนึกถึงความน่าหวาดกลัวของวัยรุ่นและต้องการการปกป้องจากเจ้าหน้าที่รัฐให้พ้นภัยจากวัยรุ่น นับเป็นการส่งเสริมอำนาจของสถาบันการเมืองการปกครองให้โดดเด่นเหนือสถาบันอื่นในสังคมและยังทำให้สภาพ

การเป็นรัฐตำรวจและรัฐเผด็จการในสังคมไทยยังไม่ถูกประชาชนหันหลังให้โดยสิ้นเชิง ดังปรากฏในรายงานข่าวที่เขียนถึงตำรวจ วัยรุ่น และคนในสังคม ต่อไปนี้

คาดวัยรุ่นดักอริ กรณีมีลวดหนามขึงไว้กลางถนน

กรณีมีคนนำลวดหนามมาขึงไว้กลางถนน จนรถบรรทุกวัวขับชนจนได้รับความเสียหาย คาดว่าเป็นฝีมือวัยรุ่นทำไปเพื่อดักคู่อริ

...เหตุการณ์ลักษณะนี้ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในพื้นที่ แต่ชาวบ้านก็บอกว่าได้ยินเสียงรถ จยย. มาจอดช่วงเวลาดังกล่าวแต่ก็ไม่ได้ออกมาดูไม่รู้ว่าเป็นวัยรุ่นดักคู่อริหรือไม่ คงต้องให้ทางชุดสืบสวนได้ลงมาเก็บพยานหลักฐานและไล่สอบสวนอีกทีนึง (ข่าวออนไลน์7HD 2568)

ข้อสังเกตจากข่าวการสร้างความเดือดร้อนเสียหายให้แก่สังคมข้างต้น คือ ผู้รายงานข่าวเขียนพาดหัวข่าวแบบด่วนสรุปไปเลยว่าเป็นการกระทำผิดของวัยรุ่น พร้อมระบุเหตุจูงใจที่นำความขัดแย้งส่วนตัวมาทำให้สาธารณชนเดือดร้อน ทั้ง ๆ ที่มีการอธิบายข้อเท็จจริงต่อมาในรายละเอียดของเนื้อหาข่าวว่ายังไม่มีใครเป็นพยานที่สามารถระบุตัวผู้ก่อเหตุได้

ตร.ทลายรังโจรเมืองยะลา รวบแก๊งโจ๋หลอกลงทุน ต่อยอดผลิตปืนเถื่อนขาย

ทำดีทำถึง! ตร.ไซเบอร์ ทลายรังโจรเมืองยะลา รวบแก๊งโจ๋ทำตัวเป็นแก๊งคอลหลอกลงทุน เอาเงินไปต่อยอดผลิตปืนเถื่อนขายออนไลน์ แต่ละคนคดีอุกฉกรรจ์ในสามจังหวัดชายแดนใต้ติดตัวฉ่ำ

11 ธันวาคม 2567 ที่ สภ.เมืองสงขลา (ตำรวจ) ร่วมกันแถลงข่าวจับกุม นาย... อายุ 21 ปี นาย... อายุ 23 ปี นาย... อายุ 21 ปี นาย... อายุ 27 ปี และ น.ส.... อายุ 24 ปี ผู้ต้องหาตามหมายจับของศาลจังหวัด อุบลราชธานี (เนชั่นทีวี 2567)

ข้อสังเกตจากข่าวข้างต้น ในพาดหัวข่าวมีการใช้ภาษาชื่นชมฝ่ายตำรวจว่า “ทำดีทำถึง” แต่ใช้คำที่มีนัยเหยียดหยามผู้ต้องหาว่า ตำรวจได้ทลาย “รังโจร” ราวกับผู้ต้องหาเป็นสัตว์รวมกันอยู่ในรัง เมื่อมีการใช้คำเรียกขานผู้ต้องหาด้วยคำสแลงที่หมายถึงกลุ่มวัยรุ่น คือ “แก๊งโจ๋” ก็เท่ากับว่าผู้รับการเหยียดหยามคือวัยรุ่น ทั้ง ๆ ที่ในส่วนเนื้อหาข่าวมีการระบุถึงอายุของผู้ต้องหาที่แสดงว่าเป็นบุคคลวัยผู้ใหญ่ และธุรกิจที่ผิดกฎหมายนั้นก็ไม่น่าจะเป็นกิจการระดับที่วัยรุ่นจะทำได้

การที่เขียนรายงานข่าวได้โดยพลการว่าวัยรุ่นเป็นอาชญากรนั้นเป็นเพราะคนในสังคมมีมโนทัศน์ร่วมที่พร้อมจะมองวัยรุ่นว่าเป็นภัยต่อสังคมอยู่แล้ว นอกจากนี้การสร้างตัวบทที่มีตำรวจมาจัดการปัญหาวัยรุ่นรบกวนสังคม ก็ยิ่งตอกย้ำความหมายที่สนับสนุนสถาบันการเมืองการปกครองในการควบคุมภัยจากวัยรุ่นให้ฝังแน่นมากขึ้นด้วย

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาไปถึงประวัติศาสตร์ของการสร้างความหมายของคำว่า “วัยรุ่น” ทำให้เห็นปรากฏการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับความคิดในสองแนวคิด คือ ภาษากำหนดความคิด ซึ่งเสนอว่าภาษาเป็นเครื่องมือของวาทกรรมที่สร้างความเป็นจริงของบางสิ่งให้อยู่ในความคิดของคนในสังคม พร้อมทั้งให้มีคุณลักษณะที่ตอบสนองอำนาจของสถาบันสังคมที่เรืองอำนาจอยู่ในยุคสมัยของการใช้ภาษานั้น อีกแนวคิดหนึ่ง คือ ความคิดกำหนดภาษา ซึ่งมองว่าระบบความคิดของมนุษย์คอยสั่งสมความหมายและต่อยอดการใช้ภาษาให้เกิดความหมายงอกงามขึ้น ตอบสนองการใช้งานในสังคมปัจจุบัน เช่น การใช้มโนทัศน์ร่วมเกี่ยวกับวัยรุ่นมาใช้ในสำนวนการเปรียบเทียบหรือการวิพากษ์วิจารณ์ รวมถึงการนำลักษณะของวัยรุ่นมาสร้างตัวบทใหม่ ๆ ให้มีความหมายทางสังคมทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์

การศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับวัยรุ่นในตัวบทต่าง ๆ อย่างลึกซึ้ง จึงควรพิจารณาถึงการสืบทอดความหมายจากจุดเริ่มต้นในการให้ความหมายหรือการสร้างตัวตนของวัยรุ่นโดยสถาบันสังคมต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานของผลิตซ้ำความหมายของวัยรุ่นในแง่มุมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถาบัน หรือสร้างเสริมอำนาจความชอบธรรมที่จะใช้บรรทัดฐานของสถาบันสังคมในการควบคุมสังคม เช่น ตัวตนของวัยรุ่นที่นิยมการบริโภคสินค้าทันสมัยแบบวัยรุ่น

ตะวันตกมีคุณูปการต่อสถาบันเศรษฐกิจมาตั้งแต่แรกเริ่ม ความหมายของการบริโภคสินค้าทันสมัยตามลักษณะของวัยรุ่นจึงเป็นค่านิยมที่พึงประสงค์ ในขณะที่ตัวตนของวัยรุ่นถูกควบคุมให้อยู่กับร่องกับรอยด้วยอำนาจของสถาบันการศึกษาและสถาบันการเมืองการปกครองมาตั้งแต่ต้น ทำให้ตัวบทเกี่ยวกับวัยรุ่นวนเวียนผลิตซ้ำความหมายว่าวัยรุ่นเป็นบุคคลที่ควรเฝ้าระวังไม่ให้ออกนอกลู่นอกทางจนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาของประเทศได้ ซึ่งความหมายเช่นนี้จะช่วยธำรงรักษาอำนาจของสถาบันสังคมทั้งสองให้มั่นคง ดังนั้นมโนทัศน์ร่วมเกี่ยวกับวัยรุ่นจึงมีนัยถึงความเป็นบุคคลหรือการกระทำที่ไม่พึงประสงค์ของสังคม เมื่อมีการใช้สำนวนเปรียบเทียบหรือถ้อยคำอ้างถึงความเป็นวัยรุ่นในบริบทที่ต้องการรักษาเสถียรภาพของสังคมแบบจารีตนิยมหรือต้องการยึดบรรทัดฐานของสถาบันอย่างเคร่งครัด

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับความคิดในกรณีความหมายของคำว่า “วัยรุ่น” ในสังคมไทยจึงสามารถแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงกันระหว่างประวัติศาสตร์การใช้วาทกรรมกำหนดความหมายของคำว่า “วัยรุ่น” กับความหมายเชิงมโนทัศน์ของคำที่ผลิตขึ้นในสังคมร่วมสมัยได้ อันจะเป็นแนวทางในการวิเคราะห์คำหรือตัวบททางภาษาในงานศึกษาวิจัยอื่น ๆ ให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ. 2561. หน่วยที่ 7 ทฤษฎีว่าด้วยเนื้อหา/สารและความหมาย. ใน **ประมวลสาระชุดวิชาปรัชญานิเทศและทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 6-10**. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ข่าวออนไลน์7HD. 2568. **คาดวัยรุ่นดักอริ กรณีมีลวดหนามขึงไว้กลางถนน.** ค้นเมื่อ 20 เมษายน 2568, จาก https://www.ch7.com/sports/791446.

จิรเวทย์ รักชาติ. 2560. “การใช้ระเบียบวิธีแบบโบราณคดีวิทยาแห่งความรู้ในการศึกษาทางด้านการสื่อสาร”. **วารสารศาสตร์** 10 (1): 64. ค้นเมื่อ 28 เมษายน 2568, จาก https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jcmag/article/view/220169.

ชัชวดี ศรลัมพ์. 2563. **ภาษากับความหมาย**. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชัยนาถ นาคบุปผา. 2515. **โลกของวัยรุ่น.** เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. 2556. **ภาษากับการเมือง/ความเป็นการเมือง**. กรุงเทพฯ: วิภาษา.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. 2560. **วาทกรรมการพัฒนา: อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณ์ และความเป็นอื่น**. กรุงเทพฯ: วิภาษา.

ทวีป วรดิลก. 2544. **เอลวิส เพรสลีย์**. กรุงเทพฯ: มติชน.

ทศพล ทรรศนกุลพันธ์. 2564. “รัฐตำรวจ: อำนาจทางกฎหมายของรัฐบาลไทยในการสอดส่องพลเมืองบนโลกไซเบอร์”. **CMU Journal of Law and Social Sciences** 14 (2): 174. ค้นเมื่อ 3 เมษายน 2568, จาก https://so01.tci-thaijo.org/index.php/CMUJLSS/article/view/249443.

นันทนา วงษ์ไทย. 2562. **อรรถศาสตร์ปริชานเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: เวิร์ค ออล พริ๊นท์.

เนชั่นทีวี. 2567. **ตร.ทลายรังโจรเมืองยะลา รวบแก๊งโจ๋หลอกลงทุน ต่อยอดผลิตปืนเถื่อนขาย.** ค้นเมื่อ 20 เมษายน 2568, จาก https://www.nationtv.tv/news/crime/378952747.

บรัดเลย์, แดน บีช. 2514. **หนังสืออักขราภิธานศรับท์.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. ค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2568, จาก https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:313833.

เบญจวรรณ อุปัชฌาย์. 2561. “แนวคิดเรื่องตัวตนที่รู้คิดและกระบวนการสร้างตัวตนของมิเชล ฟูโกต์”. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า** 5: 13-14. ค้นเมื่อ 28 เมษายน 2568, จาก https://so01.tci-thaijo.org/index.php/CRMA_HUSO/article/view/154546.

ผู้จัดการออนไลน์. 2565. **เกาหลีเกาใจ! “วุ้นเส้น-เจนี่” อวดลุคใหม่เปรี้ยวแซ่บ ลุ้นโปรเจ็กต์งานคู่เพื่อนซี้.** ค้นเมื่อ 20 เมษายน 2568, จาก https://mgronline.com/entertainment/detail/9650000101046.

ผู้จัดการออนไลน์. 2568. **คนดังหลากรุ่นแต่งยีนส์ทั้งชุด!? เสริมลุคเปลี่ยนสไตล์กระชากวัย.** ค้นเมื่อ 20 เมษายน 2568, จาก https://mgronline.com/celebonline/detail/9680000024485.

พิทยาวัฒน์ พิทยาภรณ์. 2564. **สัพะพะจะนะพาสาไทออนไลน์**. ค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2568, จาก https://www.arts.chula.ac.th/chulaseal/dlto.

พูนพิศมัย ดิศกุล,หม่อมเจ้า. 2510. **สารคดี**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรประดิษฐ์. ค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2568, จาก file:///C:/Users/Admin/Downloads/1c90bb440-section-01.pdf.

ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. 2562. **วัยรุ่น 4.0 ทำความเข้าใจมนุษย์วัยรุ่น.** กรุงเทพฯ: แซนด์คล็อค บุ๊คส์.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2493. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493**. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรรมกรไทย. ค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2568, จาก https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/1e/พจน_-_รถ_-_๒๔๙๓.pdf.

_____. 2538. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525**. กรุงเทพฯ: อักษร เจริญทัศน์.

_____. 2546. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.

_____. 2556. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

_____. 2557. **พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

วลัยลักษณ์ ทรงศิริ. 2558. **วัยรุ่นพระนครเมื่อกึ่งศตวรรษ**. ค้นเมื่อ 1 เมษายน 2568, จาก https://issuu.com/lekprapaifoundation/docs/ed57e375392add.

วิภาพรรณ วงษ์สว่าง. 2561. **ประวัติศาสตร์วัยรุ่นไทย: เบื่อเพลงเด็กเอ๋ยเด็กดีกันหรือยัง?**. ค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2566, จาก http://rethinkthailand.com/th/project-th/1425/.

สามชาย ศรีสันต์. 2559. “วาทกรรมแนววิพากษ์และการศึกษาการพัฒนาในสังคมไทย”. **วารสารสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร** 13(1): 272. ค้นเมื่อ 23 เมษายน 2568 , จาก https://so05.tci-thaijo.org/index.php/gvc-tu/article/view/81667.

Marketingoops. 2568. **Update 10 ศัพท์วัยรุ่น 2025 Gen Z เขาคุยกันยังไง? ไม่อยากเอาท์ต้องอ่าน!**. ค้นเมื่อ 25 เมษายน 2568, จาก https://shorturl.asia/tb0RB.

ภาษาต่างประเทศ

Derrida, J. 1976. **Of Grammatology, Corrected edition 1997**. Retrieved May 25, 2025, from https://monoskop.org/images/8/8e/Derrida_Jacques_Of_Grammatology_1998.pdf.

Liechty, M. 1995. “Media, Markets and Modernization: Youth Identities and the Experience of Modernity in Kathmandhu, Nepal.” **Youth Cultures: A Cross Nation Perspective**. New York: Routledge.

Rice, P. F. 1987. **The Adolescent: Development, Relationships and Culture.** Boston: Allyn and Bacon.